

Cu rriculum vum Johny Schmidt

Ech sinn den 1.12.1923 zu Bérelange gebuer. Ech war 4 Joer al wéi mir a Clausen gepelennert sinn. Mir hu gewonnen an dem Weimershoferweg No 7, an der Annexe vun der Willa van Gogh. Scho mat 10 Joer huet d'Clausener Musék, de Président Fritz Weimerskirch, mech an de Conservatoire geschéckt.

1940 hunn d'Preisen, den 10. Mee Letzebuerg iwverfall. Fir net brächten an d'Hitlerjugend ze goen, an, als gudder Muséksschüler net brächten am Hitler Jugend Orchester fir Propagandas-Zwecker ausgenotzt ze ginn, hunn ech meng Studien am Conservatoire ennerbrach, an dat spézielle op Wonsch vun eisem Eggantümer vum Haus aus Clausen, den Dr. Ingénieur Alex Boever.

Den 30. August 1942 huet de Gauleiter Simon Zwangsrekrutéierung vun der letzte buerger Jugend proklaméiert an et ass am ganze Ländchen e Generalstreik ausgebrach, mat schreckleche Follgen ware schrecklech.

Den 1. Februar 1943 ass de Joergang 1923-24 agezuginn. Fir d'éischt waren et 4 Méint RAD an dornoch uschléissend 4 Méint Wehrmacht a gläich drop a Russland..... Ech, mat nach 72 Komeroden hate Chance. Mir koumen an en RAD Lager, metten an engem Besch, am Dierfchen Zibelle, en 20 km. vu Frankfurt an der Oder. Haut ass gehéiert dat Dueref erem zu Polen an et heescht NIWICA. Ech hat meng Trompette mat an d'Wehrmac den RAD geholl. --Zapfenstreich und d'Heemecht-- Oberst Dr. Lange--Lily Marlène-Afrika-Lied

Ufanks Mee 1943 war et eriwier mat deem blöden Drill am RAD, a mir hunn äis all op déi 8 Deeg Urlaub gefreed. Den Oberst Dr. Lange wollt mech nach am Lager halen. Hien hätt mech zum Vormann ernannt.....

Grouss war d'Freed wéi mir eiser Famill erem an d'Arem gefall sinn. Leider net fir laang, well de Stellungsbefehl fir an d'Wehrmacht luech schon am 2. Dag vum Urlaub an der Boite....

Hei well ech nach eng Kéier déi Wieder widderhuelen déi deen Onmensch vu Gauleiter, Gustav Simon, nach den 3. Mee 1942 maulhart an enger Versammlung vun der VDB, zu Rodange, gesot huet: " Um Deutschland sei es schlecht bestellt, wäre es auf Luxemburg angewiesen, den Krieg zu gewinnen: " Dat hat e Postbeamten, den 1942 am den 31. August gestreikt huet, sengem Nazi-Chef an d'Gesicht gesot, an hien ass dofir deen aneren Dag erschoss ginn.

Wéi gesot, Mett Mee, 1943 sinn ech twangsrekrutéiert ginn. Zu Hollerech an der Gare war deen trauregen Abschied. Zu Tréier sinn déi honnerten vun Ongléc keche Jongen a verschidde Kasären, verspreet a ganz Däitschland, verdeelt ginn, an deen aneren Dag, si mir zu 57 Jongen a Richtung Danzig, owen spéit an enger klenger Stad, Konitz (haut erem Choynice honnert km. virun Danzig) ander Ludendorff Kasären gelannt.

Den RAD war e Paradäis géintiwier dem Drill an Honger an deser Kasären. Ehnert deene 57 gudder Letzebuenger Jongen, war och den Henri Rolgen, Autolakie

2)

Vun Esch, dee 5 Méint méi spéit, am F.- zu Clermont-Ferrand an déi 30 Jongen a Résistenzler, wéi z.B. den Albert Ungeheuer aus dem Centre d'acceu zu les Ancizes (an och mech) bei der Gestapo veroden huet, wouvuhn der vil erschoss si ginn.

Den 3. Oktober 1943, no 5 Méint hardem Drill, hate mir 57 Jongen déi grouss Chance fir 12 Deeg Urlaub ze kréien. Den 16. Oktober, Samschdes, waren déi schéin Deeg vum Urlaub ofgelaf...vill Jonge si net méi zréck an d'Kasären gefuer....a fir vill Jongen war de 16. Okt. 1943 den Ufank vun enger schrecklecher Odyssee.

Hei versichen ech meng Odyssee ze beschreiwen:

Meng Elteren wollte net datt ech soll zréck an d'Kasär, an uschléissend a Russland soll goen, Si wollte mech zu Dikrech bei enger Famill J.P. Klāres Schmidt verstoppen. Et war schoj alles fir de 15. Okt. 43 geplangt, wéi pletzlech eisen Hausmeeschter Alex Boever, virun deem mir vill Respekt hater an eis Kiche gesprong koom, an zu mir an engem Kasärentouj gesot huet, : " Du geess net méi zréck bei déi heure Preisen, du kenns elo no England, a mells dech do an déi englesch Arméi.....Mir sinn aus alle Wolleke gefall a wollte vill Froe stellen.... Den Alex Boever, eng autoritär Persoun, sot zu äis : " Frot mech näischt, ech weess och net méi: "

Wéi ech dem Alex Boever erzielt hat datt ech sollt zu Dikrech am Haus Klare verstoppt ginn, do huet hie mir folgendes ordonéiert: - Elo schreifs de 2 Feldpost-Kaarten mat dem Datum vum 17. Oktober 1943, mat folgende Wieder: Schönen Gruss auf aus Frankfurt/Oder=Hinreise zur alten Garnison- .Des 2 Kaarten muss^{en} dann onbedengt vun enger Persoun zu Frankfurt/Oder an d'Boite postale gehäit ginn, fir d'Gestapo firzeféieren wéi wa mir eppes um Wée fir an d'Kasären zu Konitz geschitt wär. D'Mme Johanna Klāres, eng Schwester vu mengem Papp, huet sech deser imenser Corvé ugeholl, a mäi Merci, no dem Krich géint iwwer deser gudder Fra ass och net ausbliwwen....

D'Gestapo ass dacks no dem 18. Oktober 1943 a Clausen an eisem Haus (an och am Haus Boever se noffele komm. Si wore ganz fäin, hunn esou guer meng Mamm d i gekrasch huet, getréischt a gesot: Wir werden schon ihren Sohn finden, dem ist bestimmt was zugestoossen.....

Beim Besuch vun d r Gestapo am Haus A. Boever (dee 6 Méint zu Hinzert souss (Hinnercher gefouert) huet de Boever sech wonnerbar erausgezunn (wat hie mir no dem Krich ganz houfrech erzielt huet) Hè sot zu hinnen : Ich sass einmal zu Hinzert, aber kein zweites Mal....das einzige was ich ihnen sagen kann, ist, dass Johann Schmidt sich Samstags, den 16. Okt. 1943 gegen 16 Uhr in der Wehrmachtsuniform bei mir(uns) verabschiedet hat

\$\$\$ \$\$\$\$\$\$\$ \$

Jo, den Här Boever huet der Gestapo d'Wourecht gesot. Nodeems ech mech géint 15 Auer um Lampertsbiereg bei der Wehrmachtskommandantur ofgemellt hunn (Haut ass do d' Direktioun vu Pnt et Chaussée) sinn ech nach eng Kéier Heem a Clausen gaang, do ukomm, sot d'Mme Boever zu mir, elo fänkt däin éischte

Wée vun denger geféierlecher Odyssee un. Komm mir emmer no, mat 20 Meter Abstand. An der Stad verlossen ech Dech an eng aner Persoun bekemert sech weider em dech. -Stell keng Froen, well méi weess ech och net...

An der Stad ukomm, sinn ech der Mme Boever, déi an engem Seitenagang vun der AptiktvWatry (haut- en face vum der Polizei place Hamilius) verschwonn war, nogaang. Am Korridor war eng Toilette an hunn op der Toilette Zivilgezei ugedoen. Eng Persoun, déi ech ni kenne geléiert hunn, huet d'Uniform verschwanne geden. Wéi ech aus der Toilette koum do huet eng jonk Fra, d'Mme Josy-Blanche Goerres-Schaal mech mam Arem geholl a huet gesot : Komm mir a Richtung Gare. Do huele mer den Zuch bis op Déifferdang. Setz dech an de Cniewen drunn, an net mat mir schwetzen. (No dem Krich sinn ech eréischt de Numm vun all deene Leit gewuer ginn, déi mir iwwert d'Grenz, no Frankräich, (Hussigny) gehollef hunn.) Wéi gesot, dat war Samschdes, den 16. Oktober 1941 om 19 Auer (géint) si mir zu Déifferdang an der Gare ukomm. Et war stack däischter (Verdunklung oblikatorisch) Virun der Gare huet e Mann mat Velo hantéiert a mat der Luucht vum Velo eis en Zeeche ginn. Am Nu war d'Mme Blanche Goerres verschwonn, an ech si mat deem Mann? op Nidderkur an d'Rue St.-Pierre No 18 gaang. De Propriétaire vum Haus war : M. et Mme Michel Dahm-Poné le 7.8. 1894 à Alscheid (Kautenbach) Hatten eimen Sohn Kopstal Bei dese léiwe Leit war ech bis Méindes fréi, den 18. Okt. 1943 verstoppt. Méindes fréi em 4 Auer koum de Passeur Josy Goerres an huet mir meng falsch Pobeiere ginn, mat enger Fatz Pobeier mat der Erklärung vun der esou geféierl Reess bis op les Ancizes, bei Clermont-ferrand am F.--. De Josy war erem gleich verschwonn, a virun der Dir, stong erem en ~~anere~~ Passeur, e couragéierten eeleren Resistenzler, De Bib Weimerhkirch vun Déifferdang. Hien hat e Refugé politique bei sech, dee mat mir, vum Bib iwwert d'Grenz, an der Gegend vum Café Jean Baach um Bierg, gefouert si ginn. Em 5,30 Auer luche mir am Besch ze laueren wann Aarbechter vun der Nuetssschicht aus der Schmelz vun Hussigny ginge kommen, déi em 6 Auer Feierowend haten. Mir haten iwwert eisem ziville Kostum, blo Schaffgezei gestreppt, mat Wéckelgammaschen an eng Mistte um Réck. Dat war fir net opzefalen wéi mir äis ennert déi vill Aarbechter gemescht hunn, déi Schicht haten.

Punkt 6 Auer ~~huet~~ ^{ass} d'Sireen an der Schmelz erklong, an de leschte Passeur en aarme Jong, deen an enger Barack am Besch, beim Café Baach, ^{am Kuelesgrond} gehäust huet, huet äis dee géie Bierg, bis an, Schmelz, geschleust. Säi Numm war Louis Joly Papp vu véier Kanner. Hie soll an déi Honnerten vu Jongen a fr. Krichsgefaang iwwert Grenz gefouert hunn. Hien ass de 26. Abrell 1953 gestuerwen. Säi Jong Jean Joly ass zu Letzebuerg an der Clinique, un de Folgen vum KZ, de 6. Okt. 1944, am Alter vun 29 Joer gestuerwen.

De Papp Louis JOLY, ass vun der letzebuengerer Résistenz fir all Jong, deen hi iwwert d'Grenz gefouert huet, Päck a Kleeder, bezuelt ginn, dat ass och d'Ursaach firwat een ni eppes vun desem, trotz Entlounung Held vu Passeur gehéiert huet.

Deen esou gewotene Sprongk bis an d'Schmelz, ass méindes Muergens, den 18. Okt. 1943 gutt gelongen. Vun elo un hunn ech Jean SIDOT geheescht. Mäi Compagnon, Pierre BABKOWSKY, (Pierre Balcour mat sengem falsche Numm) gebuer zu Diddeleng den 22.3.1921. Hie war e Letzebuenger, awer en naturaliséierte Russ. Hie war e couragéierten Refugié, (leider zevill) an ech war frou datt hie bei mir war Vun Hussigny si mir zu Fpouss bis op Longwy getreppelt. (ouni d'Wéckelgamasch Do sollte mir äis am Café Hottua, 84, route de Metz mellen. Do si mir béis enttäuscht ginn. Wat e Gléck!.... d'Nopesch huet äis gewarnt mir sollen äis aus dem Stepps maachen, well den Hottua wär virun 2 Deeg vun der Gespapo verhaft ginn. Weider ass eise Wée du gaang bis an d'Gare zu Réhon. An der Gare huet et gewibbelt vu Preisesch Zaldoten, a mir ware forcéiert weider bis no Longuyon ze marschéieren. Do hu mir den Zuch geholl fir op Nancy.

§§§§§§§§§§§§

Owens spéit si mir zu Nancy ukomm. Mir haten vun der letzebuengerer Résistenz gerode kritt fir eng Nuecht am Hôtel de Strassbourg ze schlofen. Mir hunn en Zemmer um Späicher kritt. Ech hat vill Angscht... an hunn hei am Zemmer vir d'éischt mat mengem Compagnon Babkowsky gestriden. Hien ass nämlech nach eng Stonn am Garer Quartier zu Nancy spazéiere gaang, wat jo awer ganz geféierlech war.... Säi Courage huet hien e puer Méint-oder Wochen-? mat KZ bezuelt.... Hie war nach net agezunn (Wehrmacht) an ass och aus deser Ursaach net, beim Erweschen zum Doud verurteilt ginn. (dat gesot, versteet ee besser säi Courage deen hien hat...)

Denschdes, den 19. Okt. 1943, muerges fréi em 6, lo Auer hu mir den Zuch bis no Clermont-Ferrand geholl. Mir soutze net zesummen an engem Coupé. (Dijon an der Gare, um Quai Kontroll -D'Preisen an Gestao, mat Henn. Enger jonker Koppel meng Adresse ginn...)

Zu Clermont-Ferrand si mir owens ukomm. Mir waren hongreg.... An der Gare ware vill Preisen a Feldgendarmerie. Si hu Kontroll gemaach. De Babkowsky ass gutt duerech d'Spär-Kontroll komm. Ech hat vill angscht... an hu kuurz virun der Sortie-Gare a Kontroll aus Verzweiflung, eng eeler Baurefra? gefrot, déi vill Gepäck ze droen hat, op ech hir kennt behelleflech sinn fir e Paack ze droen. D'Mme war frou fir meng Hellef. Mir haten äis vill ze erzielen a sinn och esou am -schnessen- gutt duerech d'Contrôle komm.

Et war scho spéit. Wat maachen? Fir zu Clermont-Ferrand en Hotel ze huelen dat war ze geféierlech. De Babkowsky hat eng gutt, awer geféierlech Iddi! Hien huet en Eisebunner, wat bekanntlech gutt Patriote waren, gefrot, op kir konnte an engem Coupé, déi um Ofstellgleis stengen, konnten d'Nuecht verbrennen, well

eisen Zuch fir op les Fades-Ancizes geng eréischt em 6.14 Auer hei fort-fueren. Mir haten erem Chance...den Eisebunner war e gudde Patriot an huet bestëmmt geduecht, mir wiere fr. Prisonnéier? Hien huet äis esou guer bis an e Waggon begleed.

Mettwochs den 20. Okt. muergens em 6.14 Auer hu mir den Zuch fir op les Fa Ancizes geholl. Déi Reess ass gutt verlaf, an em 9.00 Auer koume mir zu les Ancizes am Centre ~~SSSSSSSS~~ d'accueil des réfugiés luxembourgeois (wann een dat kann esou nennen) gutt-midd an hongreg un. Les Ancizes war e klenge Dueref, bekannt duerech seng grouss Schmelz, an dirigéiert gouf vun engem Letzebuerger, den Här Goerens. Vun deenen dausend Letzebuerger E. de F. huet keen den Här Goerens kannt an och ni zegesi kritt. Déi an déi dausend Refugéien konnten sech, esou wéi se -au fur est à mesure- vu Letzebuerg koumen, all Mettes an der Schmelzer-Cantine puppsat Iessen an drénken fir e ganz minime Präis, differenz huet d'Schmelz bezuelt (sur l'ordre de M. Goerens) Den Här Goerens huet dat alles dans un esprit très patriotique et avec la plus grande discrétion gemaach. Wéi ech 1980 d'Adresse vum Papp Goerens sengem Jong, -Paul- No 15, rue Raynouard 75016 PARIS, gewuer si ginn, hat ech d'Famill Goerens em Erlänness gefrot fir d'äerfen mat als Président vun der Ass: des Croix de Guerre et de la Valeur Militaire, fr déi ech 20 Joer laang présidéiert hunn, eng Plaque d'honneur zu Eieren vum Pappa Goerens an der Entrée vun der Schmelz zu les Ancizes ubringen. An engem laangen an h erzleche Bréif huet d'Famill Goerens sehh bei mir bedankt, an hunn ganz frendlech meng esou guttgemengeten Initiative net ugeholl. -- car mon père estimait avec une très grande modestie n'avoir fait que son devoir et ne pas mériter de tels honneurs.

1950 ass den Här Goerens mat der Couronne de Chêne avec grade de CHEVALIER ausgezeechend ginn, an 1976 mat der Méd: officielle de la Reconnaissance. (Hei soll mir folgend Kritik erlabt sinn: Hei zu L- sinn en etlech Manager vun Banken mat dem Ordre de Mérite en grade de : Commandeur oder Grande Croix ausgezeechend ginn, an dem Här Goerens als Resistenzler, deen säi Kapp am Krich riskéiert huet, 'an iwert e Joer laang, honnerte n Zwangs-rekrutéiert Jongen (Déserteurs) zu les Ancizes an der Schmelz, wou hien Direkter war, hiren hongrege Mo mat engem gudde Mettegiessesse gestellt huet. deen ass nemme am Grad vun -CHEVALIER- dekoréiert ginn.....

De Centre d'Accueil zu les Ancizes war an engem klengen Café-Restaurant. De Patron war de Jean Cros. A sengem klengen Hotel war Plaz fir 10 Jongen ze logéieren, mee dacks waren an déi 40 bis 50 Jongen déi do e puer Nuechte geschlof! hunn, bis den Héros Albert Ungeheuer se placéiert hat. (Bei engem Bauer-Entrepreneur-Fabrik.... De Patron ass vun der L- Resistenz fir all Jong deen do passéiert ass, bezuelt ginn. (Mithinn hat hie keng Dékoratioun verdengt.... Den A. Ungeheuer war e gudde Jong. Nie war sech guer net bewosst datt Gestapo all Dag konnt zouschloen. Disziplin am Hôtel war gräisslech E puer Jongen ware Schwäin. Si waren ze liddrech fir bei de Bauer oder??

schaffen ze goen, ze feig fir an de Maquis sech ze engagieren, a sinn, well si Suen haten, op Clermont-Ferrand gefuer.....de Vierwetz dreiwen!

Den Albert Ungeheuer an den Hôteilier Jean Cros sinn no schreckleche Folter an der Steekaul (fosse à gravier) niewend dem KZ Natzweiler/Struthof, den 19. Mee 1944 erschoss ginn.

Mat hinnen sinn och nach aacht -bienfaiteurs martyrs -en Exempel vu Résistenzler den 19. Mee 1944 an der Steekaul erschoss ginn. Dat woren: de Fr. Goldschmidt - de Marcel Jung - den Ernest Lorang - den Ed. Morbé - den Georges Tholl - de Charles Wiesen - de Marcel Meyer.

All des Helden, an nach vill aaner Resistenzler, déi hätten och verdengt, datt zu Wiren Eieren en Timbre ~~§§§§§§§§~~ gedréckt geng ginn. D'Amicale A. Ungeheuer huet eng Demande d'émission d'un timbre pour A. Ungeheuer gemaach. Am ganze Land sammelt hire Président A. Knepper Ennerschreften, verbonnen mat -Gesteppe Den Timber (d'Emission) ass verworf ginn. Och ech, de Johny Schmidt war dogéint. D'accord fir en Timber, awer dann eng /mission zu Eieren vun alle Martyrer.

Wéi gesot, Mettwochs, em 9 Auer si mir zu les Ancizes am Restaurant Jean Cros ukomm. Beim Comptoir stong den Albert Ungeheuer mat dem Boy Konen (spéide Minister hei zu L-) Ech hu mech virgestallt mat dem Kennwuert -Jeanne d'Arc- en Uerder deen ech zu Nidderkur kritt hunn. Den Albert U. war verdresslech, well an deem Moment waren an déi 40 Jongen déi an deenen leschten Deeg hei am Restaurant gelannt sinn. Mir luchen alt zu lo an engem Zimmer, wat nemme fir zwou Persoune geduecht war. Déi ganz Organisatioun ass dem Albert, iwwert de Kapp gelaaf.....an et war net esou einfach fir den Albert fir all déi Jongen um schnellste Wee irgendwou ze placieren, zumools wou och nach en etlech ondszipliniert Jongen ennert äis woreg.....Den Albert huet e puer Notizen vu mir, stoend beim Comptoir, notiert, a sot zu mir wann ech well, da kennt ech schon an zwee Deeg, mat nach sechs Jongen, zu Lapeyrouse an enger Distillerie Agricolle, wou aus de Rommelen Alkohol gemaach ass ginn, ufänken mat Schaffen. Ouni vill Froen ze stellen, hunn ech dé: Plaz ugeholl fir nemmen esou séier wéi méiglech aus desem Nascht erauskommen. Mäi Compagnon Babkowsky war schon den zweeten Dag vun den Anzisen verschwonnen. Hien huet kengem eppes matgedeelt...eréischt e puer Joei no dem Krich sinn ech gewuer ginn, datt d'Preisen hien zu Clermont-Ferrand verhaaft hunn, an seng Unvirsiichtegkeet qualvoll an der Festung TORGAU, bis no dem Krich verbruecht huet. 1946 ass hien mat senger Famill no Amerika ausgewandert (Bayonne-New-Jersey-Ech hu ni méi eppes vun deem -soit-disant couragierten-onviersichtege Compagnon vum 18. Okt. 1943 héeren.

sechs

Den 3. November 1944 hunn ech, mat nach Jongen (enrôlés de force) zu Lapeyrouse an enger Distillerie Agricolle ugegaang, als -Schwerarbeiter) d'Waggoen mat Rommelen auszelueden. Mir hunn an enger Cantine vun der Fabrik geschlof an hunn och do de Kascht kritt. (Kost und Logis) Mir waren all zefridden fir déi

Chance ze hunn-Kost und Logis) wat jo awer vill besser war wéi an enger Wehrmachtskasär. Deen onmenschleche Kasären Drill, bei morem Kascht, war vill schlemmer, wéi hei am Frankräich Rommelen ze scheppen..... (Alfred Bonne spéider Notaire....) D'Organisatioun an deser Fabrik war grouss. Wa keng Waggoen mat Rommelen méi an der Fabrik agelaf sinn, dann huet e Camion äis bei e groussen € Entreprise) Entrepreneur -Bussière-Taba vu Montluçon) op Commentry gefouert (15 km. vu Lapeyrouse) Do war d'Schepp an d'Pioche eist Hanwierksgeschir a mir ware frou wa Feierowend war. Dacks ware mir naass a kal...nun a Russland wär et nach schlemmer gewiescht...

Mir siwe Jongen hunn äis gutt verstan. Seelen hu mir zesumme gestridden a mir hunn an der Hoffnung gelieft, net vun de Preisen erwescht ze ginn, an ennert deene glécklechen ze sinn, déi de Krich mat engem bloen A iwverlieft hunn...

Leider, leider war dat awer net de Fall! E letzebuerger Veréider, dee ^{Mat} bei mir am RAD war, an der Wehrmacht war an och deeselwegten Dag (den 20. Okt 1943 zu les Ancizes, wéi ech, gelannt ass, den Henri Rolgen, Autolakierer vun Esch, war ee vun deenen Schwäin a Lidderhaanessen, déi Tesche voller Suen hate (voir page 6) a komplett aus hirer Roll zu les Ancizes gefall sinn.

Incroyable, mais vrai! Trotz der grousser Gefor erwescht ze ginn, huet de Rolgen sech erem zréck no Letzebuer op de Wée gemaach. Dat muss ufangss Mäerz 1944 gewiescht sinn. An der Gegend vu Metz huet Gestapo hien erwescht an ass an de Prisong am Gronn gelannt. Eréischt do, ass deem Schwäin bewosst ginn, dass hien um Exekutions plotto säi Liewen aushauche geng. (misst) Dunn ass dee Feigling ee vun deenen gréissten Verréider ginn vum Grand-Duché. Hien sot zu Gestapo (ugebieden) hie weéss ganz vill a geng hinnen alles veroden, a mat hinnen zu les Ancizes et environs all Refractairen a Résistenzler hellefen ze verhaften. Dat war just wat Gestapo gebraucht huet. Am Frankräich zu Clermont-Ferrand huet Gestapo de Rolgen op d'Prouf gestallt, e puer Mol, hien hätt do kennen fortlafen.....an huet mam Revolver an der Säit, hinne gehollef an déi 30 letzebuerger Patrioten ze verhaften; och den Albert Ungeheuer....

Freides, de 5. Mee 1944, em 17 Auer war et um Tour vun äis, vun deenen 7 Jongen déi zu Lapeyrouse an der Fabrik geschafft hunn. D'Gestapo, mat dem Rolgen an der Spetzt a mat 55 Wehrmachtszaldoten, hunn d'Fabrik emstallt, a wollten äis verhaften. Si hunn d'Kabelen vum Telefon aus der Mauer gerappt an de Portier gutt gebeetscht, well deen hinnen gesot huet, ^{mir} si wären haut net hei an der Fabrik, mir gengen zu Commentry beim Entrepreneur schaffen a kéime mat dem Zuch vun 18 Auer eréischt zréck.. Dat huet Gestapo net gegleeft..

Dese Freideg, war dee leschten Dag, wou mir beim Entrepreneur zu Commentry geschafft hunn, well Méindes ass alles op héich Tueren an der Fabrik gelaf. Do sinn d'Maschinne gelaf fir aus de Rommelen Alkool ze brauen.

Vun deem leschten Dag fir beim Entrepreneur ze schaffen, hunn zwee Komeroden (Nic. Mrier a Josy Schmit) profitéiert. Si sinn net mat schaffe geer a woren an Dueref Lapeyrouse bei de Coiffeur. Ech, de Johny Schmidt, luch am Bett well ech mech gutt erkaalt hat. Vis-à-vis vu mengem Zemmerchen, luch de franséische Student a spéidere Notair zu Ebreuil, hien hat duerech Relatiounen eng gutt a roueg Plaz an der Fabrik, a konnt sech a sengem Zemmer gutt virbereeden fir säin Notairs Examen. Well den A. Bonne an der Distillerie geschafft huet, huet hien net brächten (missen) an Däitschland schaffen ze goen. Den A. Bonne. Den Alfred war en exellente Komerod. Mien huet aus sengem Zemmerchen op t'Strooss gekuckt déi an d'Fabrik gaangen ass. -Gott sei Dank! Wat eng Chance fir mech... Wéi den A. Bonne am 17.00 Auer dee Kaméidi vun der Caravanne mat deenen 55 Preisen héieren hat du koum hien a mäin Zemmer gestierzt a gejaut: *Pauvre Jean, sauvez vos les boches sont devant la porte.....* Ech luch mat mengem Schaffgezei um Bett... wat maachen? Du sinn ech aus Verzweiflung zur Fenster erausgesprong, vum éischte Stack, a sinn am Cantinnier Thévenin senger Mescht gelannt. Mien huet an der Kantin gewunnt an huet däerfen Menger an Kannengercher ziichten. 200 Meter vun der Kantin, luch quasi an engem Besch, e klenge Baurenhaff. De Patron, en ale Jonggesell, war erschreckt, wéi ech pletzlech a senger Kichen virun himm stong. Ech stong ennert Schock..... an hunn de Bauer gefrot fir mech kennen op sengem Heeschapp ze verstoppen. De Bauer hat näischt an Uecht geholl wat elo grad an der Fabrik passéiert war, wusst awer datt mir zu siwen Elsässer wäeren déi an der Fabrik geschafft hunn.

No engem Glas Quellewaasser an gudde Maufel vun enger Baguette sinn ech erem bess'chen zou mir komm. Eng héich^{jer} Leeder, déi de Bauer mir am Heeschapp opgericht huet, hunn ech mech^{op enger} um Heespäicher verstoppt, am Fall wou d'Preisen bis do, an de Baurenhaff ~~mees~~ no mir siche kommt wäeren.

Wéi d'Preisen, no enger leschter Kontroll an der Kantin^{an der}, mat dem ROLGEN an der Spetz, a wou et mir gelongen ass ^{an der} aus der Verzweiflung- a leschter Sekonn, duerech e Fenstersprung- mäi Liewen ze retten, hunn ech nach héieren wéi de Compagnie-Chef gebrellt huet: *Loss ausetzen, meinem Wagen folgen...* An aller Vitesse sinn d'Preisen dunn op Comentry an d'Gare gefuer, wou leider déi véier Komeroden soutzen, dé mat dem Zuch vu sechs Auer zréck op La eyrouse sollte fueren. Si si verhaft ginn. Well si jo net wussten wou mir woren, wat d'Preisen hinnen net gegleeft hunn, sinn si schon an der Gare maltraitéiert ginn..... Zwee Komeroden, déi nach net ander Wehrmacht waren (doheem verstoppt waren, sinn an d'KZ komm, an hunn de Krich iwuerlieft. Déi zwee aaner Komeroden, Sinnes a Kauffmann, E. de Force, sinn zwee Méint méi spéit, zu Dietz an der Lahn erschoss ginn.

Samschde, den 6. Mee 1944, dat war deen aaneren Dag, nom Iwwerfall vun de Preisen an der Fabrik, du koumen ^{hunn} meng zwee Komeroden, Krier a Schmit, mech um Heespäicher vum Bauer iwerrascht.... ech luech am Mee verstoppt, an hu nach geschlof.... déi Freed fir nach e puer Komeroden kennen eremzegesinn ass net ze beschreiwen.....ech stong nach emmer enert Schock... (wéi ech e puer Joer doheem war, hunn ech e klengen -Herzinfarkt gemaach-6 Wochen an der Clinique-Dr. R. Angel)

De N. Krier an de J. Schmit, hate Chance. Si waren am Duerf Lapeyrouse bei engem Resistenzler 12 Stonne verstoppt an deen huet hinnen eng Adresse vum engem Bauer vun Taxat-Senat, (30 km. hannert Lapeyrouse) ginn, de Numm war Touzaint) an dee Bauer geng äis dann och an e gutt organiséierte Maquis féieren. (Dat war, no deem schrecklech Iwwerfall vun de Preisen, eis Décisi well esou belleg fir an de Krallen vun de Preisen, ze stierwen, wollte mi: äis des Kéier net verkafen.....mir wollten ganz einfach, eis Komeroden revanchéieren...)

Samschdes, se 6. Mee hunn ech meng gutt Stopp um Heeschapp verlooss a mi hunn äis allen dräi op de Wée-à travers les bois-no Taxat-Senat (am Allie gemaach. (ongeféier 30 km bis Taxat) Géint 18 Auer wore mir am Duerf LAizolle. Do hu mir de Courage geholl fir e Bauer ze froen, deem mir eis Odyssee verzielt hunn, op mir kennten a sengem grouse Schwengsstall, eng Nuecht schlofen fir dann deen aaneren Dag weider no Zaxat-Senat weider ze marschéieren. Duerech Zoufall huet de Bauer vun Lalizolle ? dee Bauer Touzait vun Taxat-Senat gutt kannt, esou datt de Bauer äis getraut huet. Jo, hien huet äis nach eng gutt Schmier fir ennerwée matginn. Sonndes si mir weider, Richtung Taxat-Senat marschéiert. Géint 16 Auer si mir beim Bauer, Eugène Paul Touzaint ukomm. Hien huet äis bei dräi Bueren verdeelt. De Josy Schmi ass beim Bauer E. Bliwwen. Den Nic. Krier ass bei de Brudder vum Eugène T. komm. Dat war am klengen Duerf Chezelle, 3 km. vun Taxat-S. wei weg. An ech, hat déi gréisste Chance, ech kum bei en Häre Bauer, eng grouse Ferme mat zwee Kniechten. D'Ferme ass vun enger kuragéierter -intelligenter Fra vun 32 Joer gefouert ginn. Hire Mann war scho 4 Joer a Krichsgefaangeschaft. D'Mme G.M. Ray-Paturet hat nach zwee kleng Meedercher déi am Lycée zu Clermont-Ferrand studéiert hunn. Ech war do wierklech gutt opgehewen. Déi dräi Baueren hunn äis betruecht wéi e Member vun hirer Famill. Wéi no 3 Wochen de Maquis, wou mir äis jo engagéiert haten, muergens em 5 Auer sich kum, do si vill Tréinen, beim Forgoen ^t gefall.....

Vun Taxat-Senat bis an Bescher vun PIONSAT waren et an déi 50 km. Dese Wée hu mir deelweis an engem Auto verbruecht. Mir dräi haten erem Chance a sin: gutt an engem gutt organiséierte Maquis, -dans les bois de PIONSAT ukomm. Eisen Chef war de Cdt. Louis Proust a sän Adjutant René Navrault. Schon deen 2. Dag huet de N. Krier un enger ganz geféierlecher Missioun Deel geholt. Dat war zu AIGUEPERSE an der Gare wou de Maquis de Preisen en hallwe Wagg voll Zocker geklaut huet. Deen Zocker ass dann beim Zréckwée un déi Baueren

10)

verdeelt ginn déi äis mat Iesswueren besuergt hunn.... Bei deser Missioun konnt de Krier N. d'Erfahrungen ^{an den Drill} am Preiseschen Kasärenhaff gutt gebrauchen. Säi Courage an den Umgang mat dem Maschinneg ewier konnten eis Chefs och geschwenn bei äis zwee -Schmit a Schmidt feststellen an de Respekt géint iwwer äis vun de fransésische Komeroden ass net ausbliweweg....Bis Enn August 1944 hu mir u vill -ganz geféierleche Missiounen Deel geholl(voir annexe...) a mir haten, fir mech kuurz a bescheiden auszedrécken, vill Chance-

Den 10.Sept.1944 hu et meng Sektoun vun de Maquisaren an déi zwou Compagnien vun de Maquisaren aus de Bescher vu Pionsat,d'Bescher verlooss a mir sinn all, an déi zwee Honnert, an de Schoulen vun der Stad St. Eloy-les Mines a Montaigut aquartéiert ginn. D'Libératioun vun deenen zwou Stied ass mat vill -Dignitéit- gefeiert ginn.Vlät?? méi, wéi hei zu Letzebuerg, den 10.Sept 1944?

Zu St.-Eloy~~les~~-Mines huet en eelere Maquisard(en Adjudant aus der Gendarmerie) mech, bei sech an d'Police Militaire engagéiert. Et war do wéi och hei zu L-. Vill Leit sinn dénoncéiert ginn als Matleefer vum Pétain senger Miliz, wat dacks net wouer war..... Mett Oktober 1944 war meng Missioun an der P.-Militaire eriwwer, a mir dräi Letzebuenger sinn op RIOM, an eng grouss Kasären détachéiert ginn. Do sinn d'Maquisaren démobiliséiert ginn. Et konnt een sech awer och engagéieren fir an d'Armée fr. régulière pour la durée de guerre. D'Ausländer déi am Maquis woren hätte missen déi fr. Nationalitéit unhuelen, wat an zwou Wochen geschitt wär. Mir allen dräi haten d'Box voll vu Krich, hunn no Heem verlaangert, a mir sinn zu RIOM, Enn Okt. 1944 démobiliséiert ginn.Mir hu vum Cdt.Proust e ganz schéinen Certificat kritt mat engem extraen Ausweis mat deem mir den Zuch an d'Hôtel bis no Letzebuerg(Grenz) gratis haten.

Vu Riom si mir,iwwert Paräis, bis op Mézières-Charleville komm.Des Rees huet lo Deeg gedauert. Am Frankräich wore vill Brécken gesprengt, an et ass net all Da en Zuch bis no Cherleville gefuer. Zu Mézières huet Sperrgebiet ugefaang. D'Amerikaner hu nach zu Metz gekämpft.Leider huet zu Cherleville d'Hellef fir eis Heem rees,vun de Fransousen opgehale.....

Mir dräi Maquisaren waren nach emmer an Uniform(Berret-Liederjaquette mam Brassard F.F.I. Zône 13,an, an der Säit, am Rimm hate mir eise Revolver hänken, mat Certificat-port d'arme). Mir wollten onbedengt Heem kommen,an hunn äis zu Fouss op de Wee no Letzebuerg gemaach.Schon e puer km. hannert M.-Charleville, virun Vrigne aux bois,huet d'Amerikanesch M.P. äis verhaft.Gott sei Dank konnt ee vun deenen dräi M.P. franséisch,an esou konnte mir hinnen eis Odyssee erzielen Vill huet dat net gedengt a si sinn erem mat äis zréck no ~~Charleville~~ Charleville gefuer. An engem Zëmmer si mir vun engem amerikaneschen Offizier verhéiert ginn. No enger Stonn hunn si äis erem, an aller Frenndlechkeet mat engem -Pardon- entlooss.Mir hunn esou guer e laisser-passer- kritt,mat der Rema^rque, datt et verbuede wär fir d'Amerikaner en Autostopp matzehuelen.Mir hunn eist d'Gléck erem versicht,hunn et versicht mat Autostopp...vill hunn der net dop^r réagéiert... bis op zwee Negeren.Si hunn eise laisser-passer gelies an hunn äis an déi 50 km.

mat dem Camion, Richtung Letzebuerg, matgeholl. Déi Chance hate mir nach e puer Mol.... a Samschdes, den 11. Nov. 1944 si mir géint 15 Auer zu Esch (zu Fouss) gelannt. Dat wär net méiglech gewiescht wann déi puer gutt Amerikaner Zaldoten äis net mat hirem Camion mat fort geholl hätten, trotzdeem dat hinne verbuede war. Traureg ass et fir hei ze soen, datt d'Letzebuenger guer näischt ennerholl hunn fir de letzebuenger Jongen déi aus dem fr. Maquis erem Heem koumen, ze hellefen. De Bewäis ass jo awer, datt, wéi d'Amerikaner äis zu Charleville fir eng Stonn verhaaft haten, an sech zu Letzebuerg bei der provisoerescher Regierung (d:UNI!OUN-Resistenz,) renseignéiert hunn iwwert äis, gesot kréien, datt en Auto äis siche kéim.....

Zu Esch ass de Misère fir erem Heem ze kommen, weider gaang! Am Bureau de rapatriement zu Esch krute mir matgedeelt datt mir, fir aus Esch erausze kommen, e laisser passer missen hunn., an dee Bureau wär Samschdes zou. Am Bureau ~~SSSS~~ huet d'Miliz (Beamten) anuecht geholl datt mir um Enn mat de Gedolt wäeren. Sie hunn äis geroden, an der Sortie vun Esch, Autostopp ze maachen.... Zu Esch huet eise Komerod Jos Schmit, dee jo vu Rodange war, äis verlooss..... an de N. Krier an ech hu versicht fir endlech Heem ze kommen. Mir hate Gléck... an der Sortie vun Esch koum e Camion voll geluden mat eidel Melechkanen. Dee gudden Mann huet äis matgeholl, trotz der unbequemer Voyage teschend de Kanen ware mir iwwerglécklech fir endlech, no 13 Méint, erem Heem ze kommen....

Zu Beetebuerg war eng Kontroll... d'Miliz (Ligue äis Jongen an d'UNIO'NISTEN) wollten äis ouni -laisser-passer- net weiderfuere loossen. Et ass haart op haart gaangen.... bis endlech déi Daboen noginn hunn.... Hei hu mir also deen éischte MERCI fir den Azaz am Maquis fir d'Fräiheet, ausbezuelte kritt, dat hat wéi geden..

Esou géint 16.30 Auer si mir zu Letzebuerg Gare ukomm. Do hu mir äis getrenn wéi ech an der Gegend vum Cinéma Capitol op der Gare marschéiert sinn, gutt gelueden, um Réck e schwéieren Rucksak, mat dem franséschen Helm, do hunn ech eng eeler Fra mat hirem Hamsterweenchen begéigt. D'Mme war aus Clausen, ?Baumgarten? Si hat mech net méi eremerkannt.... Ech hunn därerfe mäi Gepäck an hire Weenche leeën, a mir sinn zesummen a Clausen gefuer (marschéier).

A Clausen bei der héijer Bréck:

A Clausen bei der Bréck hunn ech mech vun der Mme ? mat deem esou kamouden Hamsterweenchen getrennt. Et war 17 Auer. Do sinn déi éischt Tréine gefloss.. Bal all Dag denken ech un deen Dag, wou ech keng Wieder fannen fir des Freed ze beschreiwen. Mäin Neveu, de Professor Roland Marsch, huet e laangt Gedicht geschriwwen iwwert des Freed a Gléck wéi ech mengem Papp, a Clausen bei der héijer Bréck-oh wat en Masard! erem em den Wals gefall sinn.

Mäi Papp huet an der Mousels Brauerei geschafft, wou hien Bierbrauer war.

11) 12

Den 11. November 1944 em 17.00 Auer

A Clausen, bei der héijer Bréck,
wat fléissen d'Tréinen lo;
't sinn d'Tréine voller Freed a Gléck :
" Jo, Papp, ech sinn et, a sinn erem do!"

Ech war grad am Gaang fir dee leschte Km. an de Chemin de Weimershof No7 a Clausen, beim -Preisesche Kierfecht, do wou ech gewunnt hunn, ze goen, do koom mäi Papp aus der Brauerei, iwwert d'Bréck, fir no enger laanger Sch Meem ze goen. Wie war a Gedanken... bei mir, an huet sech Suerge gemaach, iwwert mech... wéi ech hie gesinn hunn do kommen, sinn ech him em den Wal gefall... de Papp huet mech net méi erem erkannt... ech hunn nach just déi puer Wieder : " Jo, Papp, ech sinn erem do!" aussprieche... an du hu mi allenzwee d'Sprooch verluer... Dese Moment kann ech ni vergiessen... Wéi mir Doheem ukoumen huet sech déiselwegt Opreegung erem widderhuel... Meng gutt Mamma a Schwester hu gemengt et wär e Wonmer geschitt'

Eisen Hausmeeschter, den M. an d'Mme Boever hate mech erbléckst wéi ech Traapen erop gaange sinn, déi laanscht hir Salonsfenster geféiert hunn. (Mir hunn an der Annexe vun hirer Villa -Van Gogh- gewunnt-) Si koumen an enger Freed eragesprong. Ech hat nach emmer d'Uniform un, an op der Brosch hunn ech déi héich Auszeechnung vun der Croix de Guerre gedroen... Doriw war den Alex Boever ganz houfreg, well ech hat him jo versprach fir ~~es~~ mech an eng Alliéiert Arméi ze engagéieren... Och bei hinnen zwee krut ech nemme méi e MERCI! aus dem Mond... an do sinn d'Tréine vu Freed, Gléck an Dank gefloss.

Den Alex Boever soutz zu Hinzert am KZ vum August 1942 bis den 21.1.1943. Während deene 6 Méint wou den A. Boever zu Hinzert soutz sinn ech zwee Mol mat dem Velo op Tréier gefuer, an hunn do, niesen dem -Grosse Kaufhaus- eng Relatioun vun der Famill Boever, sechs gebroden Wunnercher fir den Här Boever am KZ ofgeliwert. Dovunner huet hien der emmer dräi kritt. Dat hat de Boever net vergiess, an aus där Uursaach wollt hie mech 1943, de 16. Oktober, wéi ech aus der Wehrmacht désertéiert sinn, no England schleisen.

Schon den 2. Dag wéi ech heiheem erem zou mer komm vun där grousser Freed datt endlech fir mech de Krich eriwwer wär, do sinn ech mech an de Conservatoire erem aschreiwe gaang fir mat menge Studien weiderzefueren, wou ech 1941, (an der Nazizäit) aus patriotesche Grenn (ech wollt net an d'Hitlerjugend goen) opgehaalen hunn. Lues a lues sinn d'Muséksvereiner sech erem nei forméiert (si wore jo am Krich opgeléist ginn) an ech hunn erem eng wichteg Roll a menger Clausener Musék gespilt.

Am Conservatoire ass et mir gelungen duerech vill Fleiss zwee Joer ze iwwersprangen an ech hunn déi Paapt Fächer mat grousser Auszeechnung bestanen. Mäin Zil war : d'Militaire-Musik. Am Sept. 1945 hunn ech deen Examen

gemaach, an am Oktober 1945 sinn ech an d'Militaire-Musik opgeholl ginn. De Kapellmeeschter A.Thorn huet mir esou guerd'Méiglechkeet ginn fi nach ee Joer um Conservatoire zu Metz ze studéieren. Do hunn ech de Concours op der Trompet mat engem prix de virtuosité ofgeschloss.

Wann een eppes kann, dafeelt et net un der Arbeit oder den Engagements. Vu 1948 bis 1958 war ech als -Renfort- am letzebueger Radiosorchester ennert der Leedung vum M.Pensis engagéiert. Zu Ettelbréck am Conservatoire war ech 20 Joer chargé de cours. Hei zu L- an der Stad war ech 20 Joer Chef de musique vun der Trammusik. Den 1.12.1978 sinn ech a Pensioun gaang.

Vun 1945 bis 2002, den 22. Juni hunn ech déi Eiremissioun ausgeféiert als Clairon d'honneur de la Résistance. Et ass bal keng Kierch an e Monument hei am Land, wou ech der Résistenz Komeroden hir Cérémonie duerch meng Konscht nach net verschéinert hätt. -Dat hunn ech gemaach als MERCI well ech erem aus dem Hell vum Maquis heem si komm....

All déi gutt Leit dé mir et erméiglecht hunn als Zwangsrekrutéierten aus der Wehrmacht ze désertéieren, et waren der siwen, hunn ech no dem Krich, verbonne mat enger schéiner Cérémonie, a munchmol esou guerd mat dem Concours vun der Trammusik, wou ech jo Dirigent wor, géiert an hinne Merci gesot.

Si waren all houfreg op mech, well ech, (esou wéi si,) am Frankräich am Maquis dacks e verzeifelte Courage hat, an ee vun deenen héijsten dekoréierte Maquis are sinn. -Wéi z.B. : d'Légion d'honneur-d' Croix de Guerre-d' Méd. de la Résistance de Commandeur vum Encouragement au Dévouement- Citoyen d'honneur d'Aubièrre ect

D'Sonnerie aux morts déi zu L- esou dachs gespillt gett, dat ass déi franséisch Sonnerie aux morts. (L'histoire de cette Sonnerie voir en annexe:) Bei enger Cérémonie zu Clermont Ferrand (Libératioun) Enn Aug. 1944 hunn ech d'Sonnerie aux morts gespillt. Wéi 1945 déi éischt Résistenzler déi am Krich fir d'Heemeck gefall sinn, an heiheem ganz feierlech an hiert Famillje-Graf begruewe si ginn, do hunn ech, als Clairon d'honneur am Graf an, an der Mass des ergreifend Sonnerie gespillt.... De Kapellmeeschter A.Thorn vun der Militär-Musik huet mech e puer Mol bewonnert bei der Interpretatioun vun der Sonnerie, an huet mech gefrot wéi ech zu deser Iddi kéim fir des franséisch Sonnerie ze spillen..... Well de Komponist vun deser Sonnerie objekannt war hat den A.Thorn d'Recht fir des schéin an traureg Sonnerie mat eiser Nationalhymne ze kombinéieren, an zenter 1946 besteet des Sonnerie aux morts am Repertoire vun der Militär-Musik. Dass dat haut eis Sonnerie aux morts ass, dorunner hunn ech och, ongewollt-unschelleg e kleng Verdengscht.

Annexe Seite 14 hunn ech nach eng ganz intressant a leschteg-geféierterlech Anekdot aus dem Arbeitsdienst -Zibelle haut NIWIDA a Polen) niddergeschriwwen. Desen oniwwerluechte patriotesche Bouwestreech hätt kennen, (wann et heiheem geschitt wär, doutsecher) am KZ landen.

Die Kunst des «Klarinblasens»

Zu dem grossen geistlichen Konzert in Diekirch am 27. April 54

Wenn man heute Orchesterpartituren von Bach oder Händel durchsieht, ist man verblüfft, angesichts der äusserst schwierigen Partien, die damals den Trompeten zugeordnet wurden. Töne in den allerhöchsten Lagen, wie das mi und das fa in der dreigestrichenen Octave, waren keine Seltenheit. Diese Kunst der höchsten Töne auf der Trompete, die «Kunst des Klarinblasens» ist heute weitgehend verlorengegangen. Eigentlich ist es sehr schade darum, denn den Klangreiz des Bachorchesters mit seinem samtweißen Streicherchor, festlich überstrahlt von silberhellen Trompeten, kann man sich heute so leicht nicht mehr vorstellen.

Um in dem bereits angekündigten grossen Konzert in Diekirch vom 27. April die Werke von Bach und Händel möglichst stilgetreu wiederzugeben, musste ein Trompetenbläser von ungewöhnlichem Format verpflichtet werden. Ein solcher fand sich in der Person des Herrn Johnny Schmit aus dem Luxembur-

ger Radioorchester. Herr Schmit besitzt den Prix d'Excellence des Metzzer Konservatoriums und, auch das wäre interessant zu erwähnen, ist unter den Luxemburger Freiheitskämpfern eine der bemerkenswertesten Erscheinungen. Den zweiten Weltkrieg erlebte er als Freiwilliger der französischen Armee. Höchste Auszeichnungen, wie die «Croix de Guerre avec Etoile de Bronze» wurden ihm damals angeheftet. *Ligion / Bonnes*

Ausser Herrn Johnny Schmit wirken als Solisten mit:

Mary Fei, Sopran von der Königlichen Oper in Brüssel;

Flore Ritter, Sopran, Solistin von Radio-Luxemburg;

Josy Klein, Tenor;

Pol Wagner, Bariton;

Bruno Wisuy, ebenfalls von der «Opéra de la Monnaie» in Brüssel.

Chor und Orchester, ungefähr 180 Mitwirkende stehen unter der Leitung von Jos. Kinzé.

EMBASSY OF THE
UNITED STATES OF AMERICA
LUXEMBOURG

le 23 Septembre, 1987

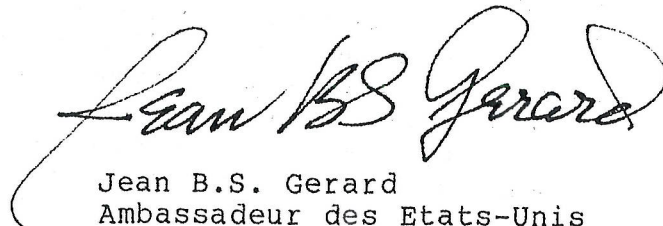
Monsieur Johny Schmidt
Clairon de la Résistance
8, rue des Romains
5238 Sandweiler

Cher Monsieur Schmidt,

Je m'empresse de vous remercier pour votre charmante coopération lors de la journée commémorative organisée par l'Amicale des Deportés Politiques au Centre Culturel de Niederanven le 20 Septembre dernier.

Je tiens à vous féliciter pour la manière magistrale dont vous avez conduit "l'American Airforce Band Europe" - Serenade in Blue" pour l'exécution de l'Hymne Nationale Luxembourgeoise, un geste superbe d'amitié reliant nos deux pays. Pareillement je tiens à vous exprimer mon appréciation pour l'exécution de "God bless America", qui n'a fait que rehausser le caractère solennel de la journée.

Tout en vous remerciant également pour votre aimable support musical lors de nombreuses cérémonies commémoratives au cimetière Américain de Hamm, je vous prie de croire, Monsieur Schmidt, à l'expression de ma considération très distinguée.

Jean B.S. Gerard
Ambassadeur des Etats-Unis

„Ein Freund“ – „Clairon d'honneur de la Résistance“

Johny Schmidt, geboren am 1. Dezember 1923 in Bereldingen, verbrachte seine Kinder- und Jugendjahre in Clausen. 1943 wurde er zwangsrekrutiert, aber schon beim ersten Heimaturlaub aus der Ludendorffkaserne in Konitz setzte er sich mit Unterstützung luxemburgischer und französischer Widerstandskämpfer nach Frankreich ab. Mit sechs weiteren Luxemburgern geriet er später durch Verrat in die Gewalt der Gestapo. Zwei von ihnen wurden später erschossen, zwei kamen ins Konzentrationslager. Drei von ihnen, darunter Johny Schmidt, entkamen am 5. Mai 1944 und gelangten mit Hilfe des französischen Widerstandes und vor allem mit der Hilfe von drei Bauern, die sie versteckt hielten, zum Maquis in den Wäldern von Pionsat. Wenn er nicht einige Deutsche getroffen hätte, die ihm während des Krieges halfen, und wenn er nicht dem deutschen Ehepaar Zimmer begegnet wäre, das weinend am Grab ihres Sohnes in Clausen stand, wäre er vielleicht heute noch unverwundlich ...

Alljährlich bläst er während der Gedenkfeier an den deutschen Kriegsgräbern auf der Trompete die „Sonnerie aux Morts“. Das ihm verliehene Bundesverdienstkreuz war ein Dank dafür.

«Un ami» – «Clairon d'honneur de la Résistance»

Johny Schmidt, né le 1er décembre 1923 à Bereldingen, a passé son enfance et sa jeunesse à Clausen. En 1943, il a été enrôlé de force, mais lors des premiers congés hors de la caserne Ludendorff à Konitz, il a rejoint la France avec l'aide des résistants luxembourgeois et français. Trahi, il est ensuite tombé entre les mains de la Gestapo avec six autres Luxembourgeois. Deux d'entre eux ont été fusillés, deux ont été envoyés dans un camp de concentration. Trois d'entre eux, dont Johny Schmidt, ont réussi à s'enfuir le 5 mai 1944 et ont rejoint le maquis dans les forêts de Pionsat, avec l'aide de la Résistance française et surtout, l'aide de trois agriculteurs qui les ont cachés. S'il n'avait pas rencontré certains Allemands qui l'ont aidé pendant la guerre

et s'il n'avait pas rencontré le couple allemand Zimmer, qui pleurait sur la tombe de leur fils à Clausen, il serait peut-être encore aujourd'hui irréconciliable ...

Tous les ans, lors des cérémonies commémoratives dans les cimetières militaires allemands, il fait résonner la «sonnerie aux morts» avec sa trompette. En remerciement de cela, il s'est vu attribuer la croix fédérale du mérite.

“A Friend” – “Clairon d'honneur de la Résistance”

Johny Schmidt, born in Bereldingen 1st December 1923, spent his childhood years and teens in Clausen. He was forcefully recruited in 1943 but deserted during his very first leave home from the Ludendorff caserne in Konitz and left for France with the help of the Luxemburg and French resistance fighters. Together with six other Luxemburgers he later was denounced and caught by the Gestapo. Two of them were shot later; two were deported to concentration camps. Three of them, among them Johny Schmidt, escaped 5th May 1944 and were helped by the French resistance and especially by three farmers who kept them hidden until they were able to join up with a maquis cell operating in the forests around Pionsat. If he would not have met some Germans willing to help during the war, and if he would not have come upon the German couple Zimmer, who stood crying at the foot of their son's grave in Clausen, he might still be irreconcilable and bitter today ...

Every year, he plays “Sonnerie aux Morts” on his trumpet during the memorial service on the German military cemeteries and memorials. This earned him the Order of Merit of the Federal Republic of Germany.

Bei ass nach eng Erennerung aus enger traureger Zäit you ech mat nach 57 Jongen 1943/2 no Zibelle bei Bad/MUSkau D.D.R. wat hau erem Polen -NIWICA- gehéiert, an den Arbeitsdienst zwangsrekrutéiert si ginn. Et leeft nach ee Komerod deen des Erzielung aus der Zäit vum R.A.D. bezeie kann. Dat ass de René Scheer aus der Stadgronn. Haut laache mir iwert des Liichtfankegkeet vun deemools, déi awer hätt kennen am KZ landen. Ech si ganz houfreg, als Déserteur vun der Wehrmacht, an als ale Maquisard aus der Auvergne, fir des Geschicht déi wierklech am Lager vum RAD zu Zibelle, am Abrell 1943 geschitt ass, op deem Dokument vu mengen hégen Krich-Dékoratiounen nidderschreiwien. Nach haut sinn ech immens frou an houfreg datt ech deemools de Courage hat, fir dem Oberst Dr. Lange seng esou lackeleg an éierlech Propose net ugeholl hunn, wéi hien mech mat dem Grad -Vormann- ^{soit} erenner

Bei ass d'Geschicht wat deemools am RAD Lager geschitt ass:

Am Februar 1943, sinn ech mat nach 57 Jongen an den RAD agezu ginn. Bei deene war och den Henri Rogen vun Esch/Alzette, e gudde Letzebuerger, wéi mir all et waren, deen awer 1944 am Frankräich ee vun deenen gréisste Verréider war. An déi ? ³⁰ Jongen sinn duerech de Rolgen vun de Preisen erschoss ginn. Am RAD Lager war de Chef den Oberst Dr. Lange. Et war en intelligente Mann. Mi huet een hien gehéiert brellen an huet och ni Wieder aus dem Kasärejargon gebraucht. Ech hat meng Trompette mat an den RAD geholl. A wéi den Oberst, Sonndes, an eiser Fräizäit, dem Johny seng schéin professionell Téin aus senger Trompette héieren huet, do huet hien dem Feldmeister (Feldwebel) den Verder ginn fir mir ze soen datt ech all Owee, em lo Auer soll den Zaapestreech blösen an uschléissend ee vun deene schéin Lidder spillen déi ech e Sonndeg op der Wiss, vrun de Baracken, metten an engem Besch, gespilt hunn. Dat hunn ech du gemaach. Hunn awer meeschtens schéi gedroen al Letzebuerger Lidder gespilt awer och munchmol e neutralt däitscht Lidd, wéi z.B. Am Brunnnen vor dem Tore... Je, et wore lauter schéi Lidder, déi haut, leider, bal net méi gesonge ginn, aus dem schéine Lidderbuch: "Für Primär und Oberprimär-schulen des Grossherzogtums, herausgegeben von beiden L-Lehrervereinen 1930.

Aacht Deeg virun Ouschterdag, ech mengen ze wessen, datt et den 15. Abrell 1943 war, do hunn, ^{Komeroden} bel mengem klenge Concert vu Verlaangeren, de Johny Schmidt gestepelt, fir datt hie soll owen no dem Zaapestreech eis Nationalhymne spillen. Mat villem Geschness a villem-Jo-awer... hunn ech de Courage geholl an hunn owes "eis Heemecht" gespilt. Wéi versprach, hunn déi 57 Jongen all aus vollem Häerz mat gesongen. Mee, oh Schreck! déi meescht si virin Brak, am Nuetshiem komm, an hunn do hier patriotesch Gefiller beim sangen ausgedréckt. (Mettes hat de Komerod Ferd. Schammo de Jongen nach e puer Mol den Text vun der Heemecht, aus mengem Gesangbuch virgeliesen, esou datt bal jiddereen den Text ausweneg konnt.) Ech hatno deem schéine Gebied vun eiser Heemecht, Angecht kritt an et war mir net méi egal...

Deen aneren Dag, wéi ech muergens de Réveil em 7 Auer geblosen hunn, do koum den Dr. Lange op mech duer (ech hu bal an d'Box vun Ansicht gemaach) an huet mech gefro wätfir e schéint Lidd ech gescht-owend esou extra schéin gespilt hätt? Simlech opgereggt hunn ech dem Oberst geäntwert: "Das war ein luxemburgisches Heimatlied ein melodisches Gebet, es steht in meinem Gesangbuch, ich kann es ihnen zeigen!" Doropshinn seet den Oberst zu mir: "Na schön, spielen si mir das schöne Lied jeden Samstag. Wat waren déi Wieder fir mech eng Erliichterung... am léifsten hätt ech den Oberst gekesst, well ech hat mir jo dat Schlemmsten erwaard."

Ech hunn dorno nach eng Méier, ^{Mo Ouschterdag 22. April} Samschdes d'Heemecht gespilt. Well et jo dunn erlabt war fir d'Heemecht ze spillen, ass kee méi vun de Jongen vrun Brak komm an nemmen e puer hunn nach matgesongen.....

Den 1. Mee 1943 konnte mir all Heem goen. D'Freed huet net laang gedauert. Schon den

10. Mee si mir erem an d'Wehrmacht zwangsrekrutéiert ginn.

Johnny SCHMIDT
8, rue des Romains
L-5238 SANDWEILER
Tél. 35 02 83

Clairon d'honneur de la Résistance de 1945 au 22 juin 2002
(cimetière américain)

Décorations officielles Grand-Ducales

- Officier dans l'Ordre de la Couronne de Chêne
- Officier dans l'Ordre du Mérite National
- Croix de Guerre luxembourgeoise
- Médaille de la Résistance
- Médaille commémorative des volontaires de guerre 1940-45
- Médaille dans l'Ordre de Mérite civil et militaire

de
Johnny Schmidt

Décorations officielles de guerre
de la République française

- Légion d'Honneur à titre Résistant
- Chevalier dans l'Ordre du Mérite français
- Titre de la reconnaissance de la Nation guerre 1939-45
- Croix de Guerre avec étoile de Bronze
- Croix et carte du combattant
- Médaille de la Résistance
- Croix et carte du combattant volontaire de la résistance française
- Médaille des évadés, carte, Ministère de la Défense
- Médaille commémorative française de la guerre 1939-45 avec barette: engagé volontaire - libération
- Citoyen d'Honneur d'Aubièrre (Puy de Dôme)
- Croix de Commandeur de l'encouragement au dévouement
- Médaille commémorative du Comité russe des anciens combattants, guerre 40-45
- Bundesverdienstkreuz (à titre de réconciliation)

ASSOCIATION FRANÇAISE
CROIX de GUERRE - TOE -
VALEUR MILITAIRE
LUXEMBOURG

President
honoraire

ASSOCIATION FRANÇAISE
CROIX de GUERRE - TOE -
VALEUR MILITAIRE
LUXEMBOURG

Mercredi 28. 1998

ite officielle de M. Jean-Claude Juncker en Russie

150 ans de contacts bilatéraux entre la Russie et le Luxembourg

Le Premier ministre Jean-Claude Juncker a déposé une gerbe sur la tombe du Soldat inconnu à Moscou

(Photo: Reuters)

Les problèmes internationaux cupèrent également une partie importante des entretiens de M. Juncker avec le Premier ministre russe M. Viktor Tchernomyrdine. Ce dernier traita cependant les aspects de la coopération bilatérale qui furent plus en évidence.

Le Premier ministre russe exprime sa reconnaissance à son homologue luxembourgeois pour le développement important que connaissent les échanges économiques. La visite de M. Juncker en juin à Moscou est selon lui l'expression de la confiance retrouvée dans la capacité de la Russie à maîtriser ses problèmes. M. Tchernomyrdine brossa d'ailleurs un tableau encourageant de la situation économique et financière et constata que les réformes législatives ont fortement contribué à la stabilisation politique du pays.

Les deux Premiers ministres étaient d'accord pour mettre en évidence l'excellente coopération bilatérale dans un certain nombre de domaines, notamment ceux qui ont été concrétisés par un accord bilatéral signé le même jour. Il s'agit en l'occurrence du programme culturel, de la convention en matière de formation bancaire et de la coopération en matière de santé.

Mme Tatiana B. Dmitrieva, ministre de la Santé, a tenu à rendre hommage à l'aide apportée par les hôpitaux luxembourgeois à des malades russes, notamment en ce qui concerne le domaine de la cardiologie.

M. Jean-Claude Juncker a exprimé sa satisfaction que des problèmes de propriété intellectuelle concernant notamment Paul Wurt S.A. aient pu être résolus. Comme il s'agit d'un aspect essentiel directement lié à l'intensification de contacts commerciaux, le Premier ministre luxembourgeois se dit satisfait de la mise en place d'un conseil spécial que M. Tchernomyrdine préside personnellement.

La visite officielle de M. Juncker en Russie débuta hier mardi par un entretien prolongé entre le Premier ministre Boris Eltsine et le Premier ministre luxembourgeois.

M. Eltsine évoqua d'abord les 150 ans de contacts bilatéraux et rappela une bonne humeur - que la Russie a assumé, sur demande luxembourgeoise, notre représentation diplomatique après la conférence de M. Eltsine.

M. Eltsine évoqua ensuite le succès de la coopération luxembourgeoise dans l'Union européenne et rendit un hommage appuyé au rôle du Premier ministre luxembourgeois dans la solution des dossiers importants, notamment le cas pour l'engagement de l'accord de partenariat l'UE et la Russie le 1er septembre 1997 qui trouve sa réalisation. Eltsine en souligna le caractère symbolique - le jour même de

la visite de M. Juncker à Moscou. Les regrets de M. Eltsine d'avoir été empêché de se rendre en décembre à Luxembourg n'en sont que plus grands.

Le Premier ministre Juncker s'est dit réjoui que cette visite officielle se déroulat dans d'excellentes conditions et dans un grand esprit de coopération. Il assura M. Eltsine que les efforts luxembourgeois durant la présidence en faveur de la Russie procédaient de la conviction que le développement futur de l'Europe aura une composante importante qui est la Russie. L'Union européenne étant un instrument d'émancipation et l'élargissement étant un processus à long terme, la Russie n'en retirera aucun préjudice, bien au contraire.

M. Boris Eltsine, en soulignant que la Russie est un pays européen, encouragea les Européens à assumer totalement la sécurité de leur conti-

nent. Aux yeux du président russe, il existe un certain nombre de pôles d'attraction dans le monde, et il ne s'agit de n'en négliger aucun.

Quant aux relations de la Russie avec l'Otan, il se montra peu satisfait avec certains éléments de la mise en oeuvre de l'acte fondateur entre la Russie et l'Alliance atlantique. Celle-ci, aux yeux de M. Eltsine, doit d'ailleurs se transformer en organisme politique pour répondre à la nouvelle donne sur le continent européen.

M. Eltsine aborda encore le problème de l'Irak, où il dit avoir encouragé les moyens diplomatiques de son pays pour arriver à une réduction de la tension.

Cet entretien très chaleureux et très animé entre les deux hommes politiques se clôtura par le constat partagé que la préparation de l'avenir exigera beaucoup d'audace.

Beim Soldat inconnu an der Kremel mauer zu Moskau
am 9. Sept. 1974 fiert die 150. Jahrestag der
Luxembourger Widerstand - Johnny Schmitz
Geschicht 9.11.1998

Johnny SCHMIDT
8, rue des Romains
L-5238 SANDWEILER
Tél. 352 83

L'histoire de la Sonnerie aux morts française
au Grand-Duché de Luxembourg

La "Sonnerie aux morts" que nous connaissons depuis la seconde guerre mondiale est d'origine française. Le compositeur est inconnu.

D'après un livre d'histoire de la musique française, la "Sonnerie aux morts" est d'origine récente. Elle a été inspirée par les cérémonies en hommage aux morts qui se sont multipliées depuis la première guerre mondiale et fut composée à la demande du Général GOURAUD, Gouverneur de Paris. Elle devint aussitôt réglementaire (Additif du 11 août 1932 à l'instruction ministérielle du 18 juin 1912) et fut jouée pour la première fois le 11 novembre 1932 devant la tombe du Soldat Inconnu.

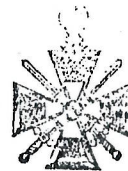
M'étant évadé en France en 1943, j'ai rejoint le Maquis. Pendant la Cérémonie de la Libération de Clermont-Ferrand - libérée par les Forces Françaises de l'Intérieur (FFI) - j'ai eu l'honneur de jouer cette Sonnerie aux morts.

Revenu à Luxembourg en novembre 1944, le Lieutenant Jules DOMINIQUE, sachant que je connaissais cette sonnerie française, me pria de la jouer à l'occasion des cérémonies pour les obsèques des victimes du nazisme.

Le Chef de musique de la Garde Grand-Ducale, M. Albert THORN, remarqua cette émouvante sonnerie. Il la combina avec notre hymne national, de sorte qu'elle est jouée une première fois en solo et la deuxième fois accompagnée par toute la musique.

C'est ainsi que cette Sonnerie aux morts fut introduite au Grand-Duché de Luxembourg et jouée depuis pour toutes les cérémonies commémoratives.

Lucien Falcou
Légion d'Honneur
Président

ASSOCIATION FRANÇAISE
CROIX de GUERRE - TOE -
VALEUR MILITAIRE
LUXEMBOURG

Trésorier

Association Nationale des
Membres de l'Ordre National
du Mérite Français
Section Luxembourg

Botschaft
der Bundesrepublik Deutschland
Ambassade
de la République Fédérale d'Allemagne

Luxemburg, 8. Januar 1998

Gz.: Ku
(Bitte bei Antwort angeben)

Herrn
John Schmidt
8, rue des Romains

L-5238 Sandweiler

L

J

Sehr geehrter Herr Schmidt,

ich bedanke mich herzlich für Ihren ergreifenden Brief, den ich dem Botschafter, Frau aus dem Siepen und Frau Weber zur Kenntnis gegeben habe, und Ihre guten Wünschen für das Jahr 1998. Ihre Haltung verdient die Anerkennung, die ihr widerfährt und die ich persönlich sehr bewundere. Es gehört Großmut, Weitsicht und Liebe zu den Menschen dazu, die bitteren Erfahrungen, die Deutsche Ihnen bereitet haben, nicht Ihre Haltung bestimmen zu lassen, sondern den Weg der Versöhnung zu gehen. Die Verbrechen der nationalsozialistischen Gewaltherrschaft dürfen nicht vergessen werden, aber sie dürfen auch nicht die Zukunft des Zusammenlebens in einem vereinten Europa vergiften. Daß beides möglich war und bleibt, verdankt meine Generation und die Nachgeborenen Ihnen und den Menschen, die Ihnen gleichgesinnt sind.

Ich wünsche Ihnen von Herzen alles Gute und verbleibe

Mit freundlichen Grüßen

Im Auftrag

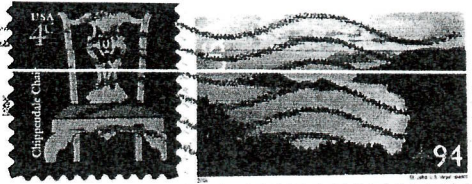
Heiner Model

Botschaftsrat

John Dolibois
Winifred Dolibois
1208 Evergreen Ridge Dr
Cincinnati, OH 45219-5707

CINCINNATI OH 452
04 JUN 2009 PM 7

AIR MAIL

MR. JOHNY SCHMIDT
8, rue des ROMAINS
L-5238 SANDWEILER
GR. DUCHY of LUXEMBOURG

Lieber Freund Johnny,

Vielen Dank - a Villmols merci für Bilder
für Deinen lieben Brief und fotos.
Wir sind dankbar dass das schwere
Leiden meiner lila Winnie zu Ende
ist, aber ich vermisse sie sehr.

Unsere Erinnerungen an die schöne
Tage in Luxemburg waren nie vergessen,
und Freunde wie Du und Deine Familie
auch nicht.

Hertzliche Grüsse und herzlichster
Freundschaft,
John